

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเงินของไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบการเงินของไทยมีความเชื่อมโยงผูกพันกับระบบการเงินของโลกมากขึ้นทำให้ธุรกิจการเงินของไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจของประเทศทำให้ภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไปมีความต้องการบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ที่หลากหลายกว่าที่เป็นมาในอดีตพร้อมทั้งความจำเป็นในการระดมทุนมากขึ้น แต่ยังมีอุปสรรคในเรื่องของเครื่องมือในการระดมทุนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและมีอยู่อย่างจำกัดทำให้รูปแบบการลงทุนมีให้เลือกไม่มากนัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ระบบการเงินของไทยจะต้องพัฒนาเครื่องมือทางการเงินรูปแบบใหม่มารองรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยการส่งเสริมให้เกิดตราสารทางการเงินประเภทต่างๆ ขึ้นในระบบการเงินของไทย เพื่อที่จะทำให้ระบบการเงินของไทยสามารถพัฒนาได้ทัดเทียมและแข่งขันกับต่างประเทศได้และยังสามารถใช้ตราสารทางการเงินเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยปรับสภาพคล่องของตลาดการเงินในอนาคตได้อีกด้วย

เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการออกตราสารทางการเงิน คือ ด้านของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเพื่อที่จะให้มีการระดมเงินออมหรือมีการระดมทุนให้ได้มากที่สุด และด้านของผู้ลงทุนเพื่อที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนจึงจำเป็นต้องสร้างตราสารทางการเงินให้มีสภาพคล่องมากที่สุด สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการ สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่าย และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ทรงตราสารว่าจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หรือมีความแน่นอนชัดเจนเพื่อยืนยันสิทธิของผู้ทรงตราสารในแง่ที่ว่ามีความคุ้มครองหากผู้ทรงตราสารที่สุจริต มีบทสันนิษฐานทางกฎหมายเป็นคุณแก่ผู้ทรง ภาระหน้าที่นำสืบของผู้ทรงมี

ไม่มาก รวมทั้งตราสารทางการเงินนั้นต้องมีความชัดเจนแน่นอนเพื่อยืนยันความรับผิดของลูกหนี้ ในแง่ที่ว่าความรับผิดของลูกหนี้ต้องเป็นความรับผิดแบบเด็ดขาด มีกฎหมายปิดปากมิให้ลูกหนี้ ได้แย้งสิทธิของผู้ทรงที่สุจริตได้ และการที่จะจูงใจให้ผู้ลงทุนซื้อตราสารทางการเงินเหล่านี้ได้อย่าง แพร่หลาย ตราสารเหล่านี้จะต้องมีผลตอบแทนแก่ผู้ทรงตราสารในจำนวนที่เหมาะสม ดังนี้วิธีการ ที่จะทำให้ตราสารทางการเงินมีความหลากหลายและมีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นไปตามที่ได้กล่าว มาข้างต้น จึงจำเป็นจะต้องสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่มีความตอบสนองต่อคุณสมบัติที่ เหมาะสมของตราสารทางการเงิน โดยหลักกฎหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือต้องทำให้ตราสาร ทางการเงินนั้นมีสถานะเป็น “ตราสารเปลี่ยนมือ” (Negotiable Instruments) ตามหลักกฎหมาย ในเรื่องตราสารเปลี่ยนมือที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

โดยในปี พ.ศ. 2535 สถาบันการเงินของไทยได้ออกตราสารการเงินรูปแบบใหม่ ขึ้นมาคือ “บัตรเงินฝากที่โอนเปลี่ยนมือได้” หรือ Negotiable Certificate of Deposits (NCDs) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการ ประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และ กฎหมายทั้งสองฉบับได้บัญญัติให้นำเอาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 3 ว่าด้วยตัวเงินบางมาตรามาใช้บังคับกับบัตรเงินฝาก ดังนี้จึงต้องศึกษาว่าการที่นำ เอากฎหมายตัวเงินบางมาตรามาใช้บังคับจะทำให้บัตรเงินฝากเป็นตราสารเปลี่ยนมือที่สมบูรณ์ ตามหลักกฎหมายเรื่องตราสารเปลี่ยนมือหรือไม่ พร้อมทั้งเสนอแนะถึงแนวทางแก้ไขกฎหมายที่ เหมาะสมในการนำมาใช้บังคับกับบัตรเงินฝาก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงหลักกฎหมายตราสารเปลี่ยนมือ (Negotiable Instruments) รวมตลอดถึงวิเคราะห์กฎหมายตัวเงินที่นำมาใช้บังคับกับบัตรเงินฝาก ว่ามีผลให้บัตรเงินฝากมี ความเป็นตราสารเปลี่ยนมือหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ ให้เหมาะสมและเป็นสากลมากขึ้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาและวิเคราะห์ถึงประวัติความเป็นมา รูปแบบ และลักษณะของบัตรเงินฝากทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย และศึกษาถึงหลักกฎหมายที่สำคัญของตราสารเปลี่ยนมือ เพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายบัตรเงินฝากของประเทศไทยว่ามีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะผลของการนำเอาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะตัวเงินมาใช้บังคับ

1.4 วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในรูปแบบของหนังสือ บทความทางกฎหมาย และตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตลอดถึงการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ วิจัย พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

การที่กฎหมายได้บัญญัติให้นำบทบัญญัติบางมาตราในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะตัวเงินมาใช้บังคับกับบัตรเงินฝากด้วยนั้น ยังไม่มีผลทำให้บัตรเงินฝากมีสถานะเป็นตราสารเปลี่ยนมือที่สมบูรณ์ตามหลักกฎหมายเรื่องตราสารเปลี่ยนมือ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายตราสารเปลี่ยนมือ (Negotiable Instruments)
2. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอันเกิดจากการนำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะตัวเงินมาใช้บังคับกับบัตรเงินฝาก
3. เพื่อเป็นการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัตรเงินฝากให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของบัตรเงินฝาก